

(II) legale paardenbak?

Een huis, weiland, een paard en een paardenbak. Het is zo vanzelfsprekend, maar daar lijkt verandering in te komen. Net zoals de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit op dit moment erg druk is met controles in het kader van dierenwelzijn, waarover mijn collega in een voorgaande Phryso schreef, zijn er steeds meer gemeenten aan het optreden tegen illegale paardenbakken, omdat deze in strijd met het bestemmingsplan zijn aangelegd.

TEKST: ANJA ROOS FOTO'S: JACOB MELISSEN

Jarenlang werden veel overtredingen waarbij een paardenbak is aangelegd zonder de benodigde vergunningen door gemeenten gedoogd. Vaak ging de gemeente pas over tot handhaving op het moment dat een buurman klaagde. In zo'n geval is de gemeente in principe ook verplicht om aan de illegale situatie een einde te (laten) maken, tenzij er alsnog een mogelijkheid bestaat om de paardenbak te legaliseren.

Op dit moment worden vele bestemmingsplannen geactualiseerd. Door de opmars van het bezit van paarden in het buitengebied en de verrommeling

daarvan, wordt het paardenbezit flink onder de loep genomen en maken gemeenten speciaal beleid ten aanzien van het houden van paarden, waaronder ook de aanleg van paardenbakken. Of de aanleg van een paardenbak zonder meer mogelijk is en of een vergunning daarvoor moet worden aangevraagd, is niet op eenvoudige wijze te beantwoorden, meerdere aspecten zijn van belang en kan per gemeente verschillen.

Bestemming en gebruik

Het meest belangrijke is of het gebruik van de paardenbak binnen de bestemming van

uw perceel mogelijk is. Indien u beschikt over een 'paardenhouderij-bestemming', past een paardenbak al gauw binnen de bestemming en kan deze, al dan niet onder voorwaarden, worden aangelegd. Hoewel u het niet direct zou denken kan bij een 'woonbestemming' in beginsel een paardenbak worden aangelegd, tenminste wanneer u uw paarden niet bedrijfsmatig houdt. Het houden en rijden van één of enkele paarden wordt als een hobbymatige activiteit gezien. De aanleg van een paardenbak voor hobbymatige doeleinden is dus in beginsel passend binnen de woonbestemming.

Ik noem 'in beginsel' omdat steeds meer gemeenten beleid opstellen voor de aanleg van paardenbakken, waarin voorwaarden zijn opgenomen met het oog op overlast, zoals stof- en lichthinder. Een vereiste afstand van 30 of 50 meter tot de burens is daarbij gebruikelijk. Het kan tegenwoordig zelfs voorkomen dat gemeenten in het bestemmingsplan de aanleg van een paardenbak uitsluiten. De situatie is anders wanneer uw perceel een 'agrarische bestemming' heeft. De aanleg van een paardenbak voor hobbymatige doeleinden kan in dat geval strikt genomen beoordeeld worden als strijdig met het bestemmingsplan. Dit geldt te meer indien u voor de aanleg van de paardenbak de grond laat afgraven en vervolgens laat ophogen met wit zand of een andere speciale bodem. Gesteld kan worden dat de grond op dat moment niet meer agrarisch is te gebruiken. Wordt er geen bodem aangebracht, maar rijdt u gewoon op grasland dan levert dat minder gauw een probleem op.

Agrarisch

Handelt u niet hobbymatig, maar bedrijfsmatig binnen een agrarische bestemming, dan steekt het erg nauw welke activiteiten u exact uitoefent. Ons hoogste bestuursrechtelijke rechtscollege, de Raad van State, heeft zich in april 2012 uitgelaten over dit bedrijfsmatige gebruik in relatie tot het gebruik van een paardenbak. In die casus ging het om een bedrijf dat was gericht op het fokken van springpaarden, het africhten (springklaar maken) van deze paarden, alsmede stallen van pensionpaarden. Conform het plaatselijke bestemmingsplan rustte op het perceel waarop het bedrijf was gevestigd de bestemming 'agrarisch gebied'. Als agrarisch bedrijf wordt volgens de planvoorschriften aangemerkt: 'een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren'.

De gemeente was van mening dat alleen het fokken van springpaarden aangemerkt kon worden als een agrarische activiteit. Het africhten en trainen werd door de gemeente niet als een agrarische activiteit aangemerkt. De gemeente was dan ook van mening dat het gebruik van →

het perceel, voor zover het africhten en trainen van paarden betrof, in strijd met het bestemmingsplan plaatsvond. De faciliteit, de paardenbak, was daarmee volgens de gemeente in strijd met het bestemmingsplan aangelegd.

Anders dan de gemeente en de rechtbank was de Raad van State juist van oordeel dat het africhten, trainen en verkopen van op het bedrijf gefokte paarden, die eigendom zijn van de gebruiker van het perceel, zodanig samenhangt met het fokken van paarden, dat deze activiteiten kunnen worden beschouwd als onderdeel van een agrarisch bedrijf.

Uit deze uitspraak volgt dus dat enkel het africhten van eigen gefokte paarden aan te merken is als onderdeel van de paardenfokkerij en dus als onderdeel van

‘Ook voor het plaatsen van lichtmasten is een bouwvergunning nodig’

een agrarische activiteit. Een paardenbak voor die activiteit past dus binnen de agrarische bestemming. Overwegend gebruik voor africhting van aangekochte paarden en/of paarden van derden of gebruik door derden is geen agrarische activiteit en dus strijdig met de agrarische bestemming.

Bouwvergunning

Wanneer u heeft vastgesteld of een paardenbak bestemmingsplantechnisch passend is, kan het zijn dat u voor de aanleg ervan een bouwvergunning nodig heeft, omdat er sprake is van een bouwwerk.

Ik kan begrijpen dat u dit op het eerste gezicht vreemd voorkomt. Uit de jurisprudentie blijkt echter dat voor het

plaatsen van een houten of stalen omheining om de bak een bouwvergunning nodig is. De omheining wordt gezien als een bouwwerk. Een bouwwerk is: ‘elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct, hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct, hetzij indirect steun vindt in de grond.’

Denk er om dat ook voor het plaatsen van lichtmasten een bouwvergunning nodig is. Wilt u een bouwvergunning voorkomen, probeer dan een gewone afrastering met lint of een heg.

Aanlegvergunning

Nu de paardenbakken steeds meer gereguleerd gaan worden, gaan we naar mijn verwachting ook steeds meer zien dat voor de aanleg van een paardenbak een aanlegvergunning moet worden gevraagd. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de grond wordt afgegraven en/of drainage wordt aangelegd en/of de grond wordt opgehoogd met een bepaald zandbed.

Kortom

Al met al kan het aanleggen van een

paardenbak behoorlijk ingewikkeld zijn. Informeer daarom op voorhand naar de mogelijkheden. Houd daarbij goed in het oog dat het initiatief tot handhaving niet alleen van de gemeente kan komen, maar dat uit de jurisprudentie wel blijkt dat steeds meer omwonenden zich wenden tot de gemeente met verzoeken tot handhaving. Treedt uw gemeente handhavend jegens u op met als doel dat u de paardenbak verwijderd, laat u dan goed juridisch adviseren over de mogelijkheden, soms is er meer mogelijk dan de gemeente u voorhoudt. Mocht een luxe aangelegde paardenbak met omheining, speciale bodem en lichtmast niet zijn toegestaan, dan kan mogelijk rijden in (omgewoeld) land met een gewone afrastering uitkomst bieden! ❤️

Mr. Anja Roos is advocaat bij Omny De Vries Advocaten in Wolvega. Ze is specialist op het gebied van paard en recht, (agrarisch)bestuursrecht/ruimtelijke ordening en arbeidsrecht.
www.omnydevries.nl